

جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت
معاونت امور معادن و صنایع معدنی

راه‌های سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی ایران

ویرایش دوم

انتشارات سازمان نظام مهندسی معدن

(شماره مجوز ۹۹۶۶)

پاییز ۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ

و زمین را گسترده نمودیم، در آن کوه ها استوار و پابرجا قرار دادیم و از هر چیز به قدر موزون و سنجیده ای به وجود آوردیم.

حجر، آیه ۱۹

با تلاش و کوشش مردم و کارگران در امر استخراج و راه اندازی معادن

مساله فقر و بیکاری در بلاد مسلمین باید مرتفع شود.

حضرت آیت الله امام خمینی (ره)

توسعه فعالیت های معدنی در کشور قطعاً می تواند در نیل به خودکفایی و

استقلال اقتصادی کشور کمک شایانی محسوب شود.

حضرت آیت الله خامنه ای

A decorative border with intricate floral and geometric patterns in a light beige color, framing the central text. The background is a solid dark beige color with some faint geometric shapes and lines.

راه‌های سرمایه‌گذاری
در فعالیت‌های معدنی ایران

۴	۱- مقدمه
۶	۲- معرفی نهادهای دستگاه‌های مرتبط
۸	۱-۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت
۹	۱-۱-۲- سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها
۹	۲-۱-۲- سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور
۹	۳-۱-۲- سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)
۱۰	۴-۱-۲- صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی
۱۰	۵-۱-۲- سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)
۱۰	۶-۱-۲- سازمان توسعه تجارت
۱۱	۲-۲- سازمان نظام مهندسی معدن
۱۱	۳-۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی
۱۲	۴-۲- صندوق توسعه ملی
۱۳	۵-۲- گمرگ
۱۳	۶-۲- بانک مرکزی
۱۳	۷-۲- بانک توسعه اسلامی
۱۴	۸-۲- اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران
۱۴	۹-۲- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
۱۴	۱۰-۲- وزارت امور خارجه
۱۵	۱۱-۲- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور
۱۵	۱۲-۲- سازمان حفاظت محیط زیست کشور
۱۵	۱۳-۲- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری
۱۶	۱۴-۲- صندوق ضمانت صادرات
۱۶	۱۵-۲- سازمان انرژی اتمی
۱۶	۱۶-۲- مهم‌ترین قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی
۱۸	۳- سرمایه‌گذاری خارجی در ایران
۲۰	۱-۳- گزیده‌ای از حمایت‌های قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی
۲۰	۲-۳- مواد مربوط به تضمین و انتقال سرمایه خارجی در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی:
۲۱	۳-۳- گزیده‌ای از ویژگی‌ها و مواد آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری جدول ۱-۳- روش‌های سرمایه‌گذاری خارجی، ویژگی‌ها و تسهیلات قابل ارائه در چهارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی
۲۵	۴- سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی (ایرانی و خارجی) در فعالیت‌های معدنی
۲۹	۱-۴- ثبت محدوده اکتشافی
۲۹	۲-۴- پروانه اکتشاف
۳۰	۳-۴- صدور گواهی کشف
۳۲	بهره برداری معدن
۳۲	۴-۴- صدور پروانه بهره برداری
۳۴	۵-۴- صدور پروانه بهره برداری واحدهای کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی
۳۵	۶-۴- نکات مهم
۳۵	۱-۶-۴- حقوق دولتی
۳۶	۲-۶-۴- مزایده
۳۸	راهنمای مراحل دریافت پروانه اکتشاف
۳۹	مراحل صدور پروانه بهره برداری معدن
۴۰	فرآیند صدور جواز تاسیس و پروانه بهره برداری واحدهای صنایع معدنی

۱- مقدمه

ایران از کشورهای آسیای جنوب غربی (خاورمیانه) است که در شرق با افغانستان و پاکستان، در شمال شرقی با ترکمنستان، در شمال غربی با آذربایجان و ارمنستان و در غرب با ترکیه و عراق همسایه است. کشور ایران ۱۶۴۸۱۹۵ کیلومتر مربع مساحت و بیش از ۷۵ میلیون نفر جمعیت دارد.

ویژگی‌های زمین شناسی و شرایط مساعد متالورژی ایران منجر به اکتشاف ۶۸ نوع ماده معدنی با حدود ۶۰ میلیارد تن ذخایر قطعی و احتمالی شده است که این شرایط همراه با وسعت سرزمین، وفور نسبی منابع انرژی و موقعیت استراتژیک، بنیان مزیت‌های نسبی را برای سرمایه‌گذاری در این بخش فراهم کرده است.

موقعیت استراتژیک کشور ایران و قرار گرفتن در شاهراه ارتباطی خاورمیانه، آسیا، آسیای مرکزی، اروپا و آفریقا، همچنین دسترسی سریع سرمایه‌گذاران خارجی به بازارهای ایران و پانزده کشور همسایه با جمعیت بیش از ۵۰۰ میلیون نفر، شرایط ویژه‌ای برای سرمایه‌گذاری هر چه بیشتر در ایران را ایجاد کرده است.

حجم فعالیت‌های اکتشافی انجام شده در مقایسه با منابع معدنی شناخته شده کشور ناچیز بوده است. تاکنون فعالیت‌های اکتشافی کشور ایران عمدتاً روی منابع سطحی انجام شده است در حالی‌که با به‌کارگیری علوم زمین مرتبط با بخش معدن و نیز گسترش و تکمیل اکتشافات معدنی در سطح و اعماق زمین، ذخایر سرشاری قابل شناسایی، اکتشاف و بهره‌برداری خواهند بود. ویژگی‌های زمین‌شناسی ایران می‌تواند باعث افزایش قابل توجه در تولید مواد معدنی مانند مس، سرب، روی، آهن، طلا، عناصر نادر خاکی، باریت و سایر کانی‌های صنعتی، مواد غیرفلزی، سنگ‌های تزئینی و نما شود که این امر برای سرمایه‌گذاری در اکتشاف مواد معدنی، بسیار امیدبخش خواهد بود.

این کتابچه با عنوان راهنمای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی ضمن آشنایی سرمایه‌گذار با نهادها و دستگاه‌های متولی و مرتبط با بخش معدن و صنایع معدنی، مراحل صدور مجوزهای لازم برای کشف ذخایر معدنی و بهره‌برداری از آنها در کشور ایران که شامل اکتشاف، بهره‌برداری از معدن و تأسیس صنایع معدنی است را معرفی می‌کند.

از آنجا که این کتابچه به‌طور مستمر، بازنگری و جهت استفاده سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی علاوه بر زبان فارسی به زبان‌های دیگر نیز منتشر خواهد شد، خواهشمند است با ارائه پیشنهادها و نظرهای خود، ما را در ارتقای سطح کیفی و مفیدتر بودن این مجموعه یاری فرمائید.

نشانی پست الکترونیکی: imepub@ime.org.ir

معرفی دستگاه‌های اجرایی مرتبط

۲

راهنمای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی ایران

۲- معرفی نهادها و دستگاه‌های مرتبط

۱-۲- وزارت صنعت، معدن و تجارت

تمام فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی کشور زیر نظر وزارت صنعت، معدن و تجارت انجام می‌شود. وظیفه تعیین سیاست‌ها، برنامه‌ها و ضوابط فنی و اجرایی در بخش معدن و صنایع معدنی کشور بر عهده این وزارتخانه است.

بخش‌های مسئول و مرتبط با فعالیت‌های معدنی و صنایع معدنی در این وزارت عبارتند از:

الف- معاونت امور معادن و صنایع معدنی

این معاونت متولی اصلی بخش معدن کشور محسوب می‌شود و برخی از وظایف و اختیارات آن عبارتند از:

- سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در امور معادن و صنایع معدنی کشور
- تدوین مقررات، راهبردها، استانداردها و نظایر آن در فعالیت‌های معدنی
- تعیین اولویت‌های افزایش تولید و ارتقای بهره‌وری واحدهای معدنی و صنایع معدنی
- صدور انواع مجوزهای معدنی اعم از پروانه اکتشاف، گواهی کشف، پروانه بهره‌برداری، جواز تاسیس واحدهای کانه‌آرایی و فرآوری و ...
- بررسی و مطالعه در زمینه چگونگی فراهم آوردن تسهیلات لازم برای گسترش حمایت‌های تشویقی سرمایه‌گذاران در فعالیت‌های معدنی
- نظارت بر فراهم ساختن تسهیلات صنعتی لازم برای توسعه و بهره‌برداری واحدهای صنایع معدنی
- هدایت و نظارت بر روند جذب کمک‌های فنی و اعتباری و تسهیلات بانکی توسط

واحدهای معدنی و صنایع معدنی

- بررسی امکان‌سنجی طرح‌های سرمایه‌گذاری در معادن بزرگ و فراهم آوردن مقدمات واگذاری و صدور پروانه بهره‌برداری آن‌ها.

ب- معاونت برنامه‌ریزی

دفتر سرمایه‌گذاری این معاونت ضمن تعیین اولویتهای سرمایه‌گذاری، حمایت‌های لازم را برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های معدنی ارائه می‌دهد. سایت بهین‌یاب و مرکز پژوهش، توسعه و صنایع نوین نیز به منظور تولید و انتشار اطلاعات و تسهیل فرآیندهای سرمایه‌گذاری، در این معاونت به وجود آمده است.

پ- معاونت امور صنایع و اقتصادی

ارائه راهکارهای مناسب مالی و اعتباری برای سرمایه‌گذاری واحدهای صنعتی و معدنی از جمله وظایف این معاونت است.

(نشانی اینترنتی: www.mimt.gov.ir)

۱-۱-۲- سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت استان‌ها

سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت که زیر نظر وزارت صنعت، معدن و تجارت فعالیت می‌کنند، مسئولیت اجرای قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های صادره از این وزارتخانه، نظارت بر فعالیتهای صنعتی و معدنی استان و هدایت و حمایت از آنها را برعهده دارند. متقاضیان هرگونه فعالیت در حوزه معدن و صنایع معدنی در استان باید برای انجام امور مرتبط ابتدا به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان خود مراجعه کنند.

(نشانی اینترنتی: www.mimt.gov.ir/organization-province)

۲-۱-۲- سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

این سازمان متولی تهیه اطلاعات پایه زمین‌شناسی در کشور و قرارداد آن در اختیار سرمایه‌گذاران است. پایگاه داده‌های علوم زمین و پژوهشکده علوم زمین نیز در راستای تحقق این هدف، سازمان را یاری می‌کنند.

(نشانی اینترنتی: www.gsi.ir و www.ries.ac.ir و www.ngdir.ir)

۳-۱-۲- سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو)

این سازمان علاوه بر انجام فعالیتهای معدنی بزرگ، وظیفه توسعه معادن و صنایع معدنی را از طریق تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز بخش خصوصی و یا مشارکت یا واگذاری تسهیلات

اعتباری یا سرمایه‌گذاری در تامین ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز و یا حمایت از طرح‌های پژوهشی قابل سرمایه‌گذاری برعهده دارد.

(نشانی اینترنتی: www.imidro.ir)

۲-۱-۴- صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی

این صندوق که زیر نظر سازمان ایמידرو فعالیت می‌کند با تحت پوشش قراردادن و

جبران تمام یا قسمتی از خسارات غیر ارادی مترتب بر فعالیت‌های معدنی در تمام مراحل اکتشاف، استخراج، کانه آرایی و فرآوری و همچنین تضمین تمام یا قسمتی از وام‌های دریافتی سرمایه‌گذاران بخش معدن از طریق صدور بیمه نامه‌های اعتباری، خطرات و خسارات این بخش را تحت پوشش بیمه‌ای قرار می‌دهد که منجر به کاهش ریسک سرمایه‌گذاری می‌شود. این صندوق برای انجام امور کارشناسی و ارزیابی خود از اعضای سازمان نظام مهندسی معدن استفاده می‌کند.

(نشانی اینترنتی: www.iranmico.com)

۲-۱-۵- سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو)

وظایف این سازمان نیز مشابه سازمان ایמידرو است ولی حوزه فعالیت آن بیشتر در بخش صنعت است. توسعه و گسترش برخی از صنایع مرتبط با بخش معدن نیز در حیطه وظایف این سازمان قرار دارد.

(نشانی اینترنتی: www.idro.ir)

۲-۱-۶- سازمان توسعه تجارت

این سازمان مسئولیت توسعه تجارت خارجی جمهوری اسلامی ایران را برعهده دارد و در راستای برنامه‌های کلان کشور، ضمن برقراری تعامل سازنده با طرفین تجاری، همواره سعی دارد با برنامه‌ریزی، حمایت و نظارت عالیه، بستر مناسبی برای مدیریت کلان صادرات و تقویت زیربناها و ظرفیت‌های لازم برای تسهیل و توسعه تجارت خارجی فراهم کند.

(نشانی اینترنتی: www.tpo.ir)

۲-۲- سازمان نظام مهندسی معدن

نظام مهندسی معدن عبارت از مجموعه تشکیلات، سازمان‌ها، تشکل‌های صنفی، مهندسی، حرفه‌ای، اشخاص حقیقی و حقوقی و مجموعه قوانین و مقررات، آیین‌نامه‌ها و استانداردها در بخش معدن است.

سازمان نظام مهندسی معدن به منظور تامین مشارکت هرچه بیشتر مهندسان در انتظام امور حرفه‌ای خود و افزایش بهره‌وری معادن و صنایع معدنی تشکیل شده است. این سازمان با تعیین حدود صلاحیت حرفه‌ای متخصصان، علاوه بر نظارت بر اجرای درست خدمات مهندسی، وظیفه تلاش در جهت جلب مشارکت و تشویق به سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی در فعالیت‌های معدنی را نیز

برعهده دارد. سازمان نظام مهندسی معدن با ساختار فراگیر خود در تمام مراکز استان‌ها در سراسر کشور سازمان‌های استانی دارد.

(نشانی اینترنتی: www.ime.org.ir)

۳-۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی

تنظیم سیاست‌های اقتصادی و مالی کشور، اجرای سیاست‌های مالیاتی، تنظیم و اجرای برنامه همکاری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری‌های مشترک با کشورهای خارجی و پیشنهاد، دریافت، بررسی و انجام تمام امور مربوط به سرمایه‌گذاری‌های ایران در خارج و سرمایه‌گذاری‌های خارجی در ایران و همچنین کمک‌های اقتصادی و فنی به کشورهای خارجی از مهم‌ترین وظایف این وزارت است.

(نشانی اینترنتی: www.mefa.ir)

۲-۳-۱- سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی اقتصادی ایران

این سازمان تنها نهاد رسمی تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در کشور است که وظیفه تشویق‌های حمایتی و ارائه تسهیلات مندرج در قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی را برعهده دارد و زیر نظر وزارت امور اقتصاد و دارایی فعالیت می‌کند. سازمان وظایف خود را مطابق اساسنامه و قوانین و مقررات مرتبط از جمله: قانون سرمایه‌گذاری خارجی در ایران، قانون سرمایه‌گذاری ایرانیان در خارج از کشور، مقررات تامین مالی خارجی اعم از اعطای وام و اعتبارات به سایر کشورها و یا استقراض از

منابع بین‌المللی و قوانین و مقررات ناظر بر ایجاد و هماهنگی و گسترش روابط با سایر کشورها و مناطق جهان، موسسات و نهادهای مالی و بین‌المللی به انجام می‌رساند.

(نشانی اینترنتی: www.investiniran.ir)

۲-۳-۲- مرکز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی ایران

به منظور تسهیل و تسریع در انجام وظایف قانونی سازمان سرمایه‌گذاری در زمینه‌های تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در کشور «مرکز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی» زیر نظر سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های فنی اقتصادی ایران تشکیل و نمایندگان دستگاه‌های ذی‌ربط در آن مستقر هستند. این مرکز که کانون تمام مراجعات متقاضیان سرمایه‌گذاری خارجی به سازمان‌های ذی‌ربط است، به منظور تسریع و تسهیل فرآیند تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاران، در هر استان دفاتر فعالی به صورت مجزا در استانداری‌ها دارد. سرمایه‌گذاران خارجی با مراجعه به مرکز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی و با بهره‌گیری از نظرات کارشناسان این مرکز با مزایا و تسهیلات قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و همچنین مراحل مربوط به اخذ مجوز سرمایه‌گذاری خارجی آشنا می‌شوند.

(نشانی اینترنتی: www.oietai.ir)

۲-۴- صندوق توسعه ملی

صندوق توسعه ملی طبق ماده ۸۴ قانون برنامه پنجم و با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت، گاز، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی فعالیت می‌کند. طبق بند "ط" اساسنامه صندوق، اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی غیردولتی برای تولید و سرمایه‌گذاری‌های دارای توجیه فنی و اقتصادی، اعطای تسهیلات صادرات خدمات فنی و مهندسی به شرکت‌های ایرانی که در مناقصه‌های خارجی برنده می‌شوند و اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران خارجی از جمله مصارف صندوق است.

(نشانی اینترنتی: www.ndf.ir)

۲-۵- گمرگ

گمرک جمهوری اسلامی ایران، سازمانی دولتی تابع وزارت امور اقتصادی و دارایی است که به عنوان مرزبان اقتصادی کشور نقش محوری و هماهنگ‌کننده را در مبادی ورودی و خروجی کشور دارد و مسئول اعمال حاکمیت دولت در اجرای قانون امورگمرکی و سایر قوانین و مقررات مربوط به صادرات و واردات و عبور (ترانزیت کالا) و وصول حقوق ورودی و عوارض گمرکی و مالیات‌های مربوطه و الزامات فنی و تمهیدات لازم برای تسهیل امور تجاری، تشویق صادرات و گسترش عبور کالا است.

(نشانی اینترنتی www.irica.gov.ir)

۲-۶- بانک مرکزی

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر اساس قانون پولی و بانکی کشور، به عنوان تنظیم‌کننده نظام پولی و اعتباری کشور، با اجرای سیاست‌های پولی و اعتباری مناسب، شرایط مساعد برای پیشرفت اقتصادی کشور را فراهم می‌سازد و در اجرای برنامه‌های مختلف اعم از برنامه‌های تثبیت و توسعه اقتصادی پشتیبان دولت است. نظارت بر صدور و ورود ارز و پول رایج کشور، انعقاد موافقت‌نامه پرداخت و اجرای قراردادهای پولی، مالی، بازرگانی و ترانزیتی دولت و سایر کشورها از جمله وظایف این بانک است.

(نشانی اینترنتی: www.cbi.ir)

۲-۷- بانک توسعه اسلامی

بانک توسعه اسلامی به عنوان بزرگ‌ترین موسسه پولی - مالی بین‌المللی در سطح کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اسلامی فعالیت و در زمینه تامین نیازهای ارزی به پروژه‌های تولیدی، عمرانی، معدنی و زیربنایی اولویت‌دار تسهیلات اعطا می‌کند. هم‌اکنون ۵۶ کشور از چهار قاره آسیا، آفریقا، اروپا و آمریکا عضو این بانک هستند. سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران، نماینده این بانک به منظور پی‌گیری اجرای پروژه‌های مصوب در کشور ایران است و برای بهره‌برداری از تسهیلات IDB، لازم است تجار، بازرگانان و شرکت‌ها به این سازمان مراجعه کنند.

نهادهای زیر مجموعه این بانک عبارتند از: شرکت اسلامی بین المللی تامین مالی (ITFC)، شرکت اسلامی بیمه سرمایه‌گذاری و اعتبار صادراتی (ICIEC)، شرکت اسلامی برای توسعه بخش خصوصی (ICD) و موسسه تحقیقات و آموزش اسلامی (IRTI) (نشانی اینترنتی: www.isdb.org)

۲-۸- اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران

اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران به عنوان یک نهاد مدنی در راستای توسعه پایدار کشور، وظیفه کمک به توسعه نظام اقتصادی و ارتقای جایگاه بخش خصوصی کشور، هدایت و ساماندهی فعالان اقتصادی کشور، تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی و نیز گسترش مشارکت عامه مردم در فعالیت‌های اقتصادی را برعهده دارد. این اتاق به منظور ارائه خدمات بیشتر به سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی در تمام استان‌ها تشکیلات فراگیر اتاق‌های استانی و همچنین اتاق‌های ایران و سایر کشورها را تاسیس کرده است. واردات و صادرات کالا برای کلیه تجار آزاد نیست و تنها بازرگانانی می‌توانند مبادرت به ورود و صدور کالا نمایند که دارای کارت بازرگانی باشند. صدور کارت بازرگانی توسط اتاق انجام می‌شود و تنها برای آن دسته از بازرگانان که موسسه و یا شرکت خود را در دفتر ثبت تجاری ثبت کرده باشد، صادر می‌شود.

(نشانی اینترنتی: www.iccima.ir)

۲-۹- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی وظیفه نظارت بر نوع و نحوه به کارگیری شاغلان در فعالیت‌های اقتصادی و حفظ حقوق کارگران و سلامت و ایمنی آنان را برعهده دارد. کارفرمایان برای استخدام و جذب نیرو ملزم به رعایت قوانین حوزه کار می‌باشند. سازمان‌های تامین اجتماعی، آموزش فنی و حرفه‌ای کشور و صندوق بازنشستگی کشور از زیرمجموعه‌های این وزارت خانه هستند. تدوین آیین‌نامه‌های حفاظت و ایمنی (در معادن) و نظارت بر اجرای آن به عهده این وزارت است.

(نشانی اینترنتی: www.mcls.gov.ir)

۲-۱۰- وزارت امور خارجه

وزارت امور خارجه عهده‌دار اجرای سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران است. تمام نهادها و ارگان‌های جمهوری اسلامی مکلفند در تنظیم مناسبات و برقراری هر نوع ارتباط

با دول خارجی و انعقاد قرارداد و همکاری‌های فنی، اقتصادی، فرهنگی، علمی و نظامی با کشورهای خارج و سازمان‌های بین‌المللی، باید هماهنگی سیاسی لازم با وزارت امور خارجه را به عمل آورند. ورود و خروج و اقامت سرمایه‌گذاران خارجی در کشور باید با نظارت این وزارتخانه صورت گیرد.

(نشانی اینترنتی: www.mfa.gov.ir)

۱۱-۲- سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور

این سازمان که زیر نظر وزارت جهاد کشاورزی فعالیت می‌کند، فعالیت‌های معدنی را از منظر حفظ، حمایت، حراست و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌ها، مراتع و بیابان‌ها و حوضه‌های آبخیز کشور و رعایت اصول توسعه پایدار رصد می‌کند.

(نشانی اینترنتی: www.frw.org.ir)

۱۲-۲- سازمان حفاظت محیط زیست کشور

این سازمان که مستقیماً زیر نظر نهاد ریاست جمهوری اسلامی ایران فعالیت می‌کند، وظیفه پیشگیری و ممانعت از تخریب و آلودگی محیط زیست و نظارت مستمر بر بهره‌برداری از منابع محیط زیست را برعهده دارد. صدور مجوزهای معدنی منوط به اخذ تاییدیه از این سازمان و ادارات آن در سراسر کشور است.

(نشانی اینترنتی: www.doe.ir)

۱۳-۲- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

عملیات اکتشاف و استخراج مواد معدنی نباید موجب صدمه زدن به بافت‌ها و بناهای تاریخی کشور شود. از اینرو به منظور حفظ موارث و دارائی‌های طبیعی، تاریخی و فرهنگی

ایران، طبق قانون، عملیات معدنکاری منوط به اخذ تاییدیه لازم از این سازمان است.

(نشانی اینترنتی: www.ichto.ir)

۱۴-۲- صندوق ضمانت صادرات

به منظور تامین امنیت مالی صادرکنندگان ایرانی و در نتیجه توسعه موثر صادرات غیرنفتی کشور، صندوق ضمانت صادرات ایران به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های وابسته به وزارت صنعت، معدن و تجارت با شخصیت مالی و حقوقی مستقل تاسیس شده است. این صندوق به پشتوانه حمایت‌های مالی دولت، علاوه بر پوشش ریسک‌های سیاسی و تجاری صادرات و صدور بیمه نامه‌های لازم، با صدور انواع ضمانتنامه اعتباری، به تامین منابع مالی مورد نیاز صادرکنندگان نیز کمک می‌کند.

(نشانی اینترنتی: www.egfi.org)

۱۵-۲- سازمان انرژی اتمی

این سازمان عهده دار امور مربوط به مواد معدنی پرتوزا است.

(نشانی اینترنتی: www.aeoi.org.ir)

۱۶-۲- مهم‌ترین قوانین مرتبط با سرمایه‌گذاری در فعالیتهای معدنی و صنایع معدنی

۱-۱۶-۲ قوانین اقتصادی مرجع

مهم‌ترین قوانین اقتصادی مرجع در کشور ایران عبارتند از:

قانون پولی و بانکی کشور

قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه، (برنامه‌های توسعه کشور هر پنج سال یک بار تدوین

و به صورت قانون تصویب می‌شود.)

قانون تجارت

قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی،

قانون تسهیل اعطای تسهیلات بانکی و کاهش هزینه‌های طرح و تسريع در اجرای

طرح‌های تولیدی و افزایش منابع مالی و کارآیی بانک‌ها،

قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)،

قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور،

قانون منطقی کردن نرخ سود تسهیلات بانکی متناسب با نرخ بازدهی در بخش‌های

مختلف اقتصادی ،

لایحه قانونی ممنوعیت خروج بدهکاران بانک‌ها ، قانون بانکی و پولی کشور (۱۳۳۹) ،
قانون الزام اختصاص شماره ملی و کدپستی برای کلیه اتباع ایرانی ،
قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی ،
قانون مبارزه با پول‌شویی ،
قانون الحاق دو تبصره به ماده پانزده اصلاحی قانون عملیات بانکی بدون ربا ،
(برای آگاهی از مفاد این قوانین به نشانی اینترنتی www.cbi.ir/simplelist/1531.aspx مراجعه شود.)

۲-۱۶-۲- قانون معادن و آیین نامه اجرایی آن

انجام تمامی فعالیت‌های معدنی از مرحله اکتشاف تا کانه آرایی و فرآوری منوط به رعایت تعاریف ، مفاهیم و دستورالعمل‌های ارائه شده در این قانون و آیین نامه اجرایی آن است .
(نشانی اینترنتی : www.ime.org.ir)

۲-۱۶-۳- قانون نظام مهندسی معدن و آیین نامه اجرایی آن

این قانون چگونگی رعایت اصول و ضوابط فنی و حرفه‌ای در فعالیت‌های معدنی را مشخص می‌کند .
(نشانی اینترنتی : www.ime.org.ir)

۲-۱۶-۴- آیین نامه حفاظت و ایمنی در معادن

رعایت اصول و مقررات ایمنی طبق آیین نامه حفاظت و ایمنی در معادن ، مصوب شورای عالی حفاظت کار ، الزامی است .
(نشانی اینترنتی : www.ime.org.ir)

۲-۱۶-۵- قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و آیین نامه اجرایی آن

این قانون علاوه بر وضع قوانین و مقررات ورود سرمایه‌گذاری خارجی به کشور ، پوشش‌های حمایتی مناسبی را برای این امر فراهم آورده است .
(نشانی اینترنتی : www.investiran.ir)

۲-۱۶-۶- قانون کار

تمام کارفرمایان ، کارگاه‌ها ، موسسات تولیدی ، صنعتی ، خدماتی و کشاورزی در بهره‌گیری از نیروی انسانی مورد نیاز انجام فعالیت‌های اقتصادی ، مکلف به تبعیت از این قانون هستند .
(نشانی اینترنتی : www.mcls.gov.ir)

سرمایه‌گذاری خارجی در ایران

۳

راهنمای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی ایران

مقدمه

امروزه بسیاری از کشورهای جهان تمایل شدیدی به جذب سرمایه‌های خارجی دارند. در کشور ما نیز با اینکه حجم عمده‌ای از سرمایه‌گذاری‌ها توسط دولت در قالب بودجه‌های عمرانی انجام می‌شود، اما با رویکرد افزایش حضور بخش خصوصی در اقتصاد که در سال‌های اخیر اعمال شده است، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و درکنار آن جذب سرمایه‌گذاری خارجی بیش از پیش اهمیت یافته است.

۳-۱- گزیده‌ای از حمایت‌های قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی

قانون حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی جمهوری اسلامی ایران و آیین‌نامه اجرایی آن علاوه بر وضع قوانین و مقررات ورود سرمایه‌گذاری خارجی به کشور، پوشش‌های حمایتی مناسبی را برای این امر فراهم آورده است. متن کامل قانون حمایت و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی و آیین‌نامه اجرایی آن در وب‌سایت سازمان سرمایه‌گذاری خارجی و کمک‌های فنی و اقتصادی ایران به آدرس www.investiran.ir قابل دسترسی است. حمایت‌های قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی، مصوب سال ۱۳۸۱ به شرح زیر است:

- اعطای پوشش وسیع حمایتی به کلیه روش‌های سرمایه‌گذاری خارجی
- ارائه تعریفی جامع از سرمایه‌گذاری خارجی و به رسمیت شناختن شیوه‌های مختلف

به‌کارگیری سرمایه در کشور اعم از سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی، انواع روش‌های تامین مالی، ساخت، بهره‌برداری و واگذاری، بیع متقابل و نظایر آن‌ها

- ارائه تسهیلات بیشتر در روند پذیرش و تصویب طرح‌های سرمایه‌گذاری خارجی
- سازمان‌دهی يك ايستگاه واحد تحت عنوان مركز خدمات سرمایه‌گذاری خارجی، مستقر در محل سازمان سرمایه‌گذاری و كمك‌های اقتصادی و فنی ایران به منظور تسريع و تسهيل در امور مربوط به سرمایه‌گذاری‌های خارجی در مراحل قبل و بعد از صدور مجوز
- معرفی روش‌ها و راه‌کارهای قانونی جدید در ارتباط با پذیرش سرمایه‌گذاری‌های دولتی
- تامین امنیت مورد نظر سرمایه‌گذاران از طریق تعهدپذیری مستقیم دولت در به رسمیت شناختن حقوق اساسی سرمایه‌گذاران خارجی
- استقرار نظام تعرفه‌ای به جای به‌کارگیری رویه‌های غیرتعرفه‌ای
- تاسیس بانك‌ها و موسسات اعتباری غیردولتی
- استقرار نظام تك نرخی ارز از طریق اعمال نرخ ارز واحد در مورد کلیه فعالیت‌های اقتصادی و حذف نظام چند نرخی
- فراهم آوردن امکان تاسیس موسسات بیمه خصوصی
- تاکید مستمر بر اجرای همه جانبه برنامه خصوصی‌سازی از جمله خصوصی‌سازی بانك‌های دولتی

۲-۳- مواد مربوط به تضمین و انتقال سرمایه خارجی در قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی:

ماده ۸- سرمایه‌گذاری‌های خارجی مشمول این قانون از کلیه حقوق، حمایت‌ها و تسهیلاتی که برای سرمایه‌گذاری‌های داخلی موجود است به‌طور یکسان برخوردار هستند.

ماده ۹- سرمایه‌گذاری خارجی مورد سلب مالکیت و ملی شدن قرار نخواهد گرفت مگر برای منافع عمومی، به‌موجب فرآیند قانونی، به‌روش غیر تبعیض‌آمیز و در مقابل پرداخت مناسب غرامت به‌ماخذ ارزش واقعی آن سرمایه‌گذاری بلافاصله قبل از سلب مالکیت

ماده ۱۴- سود سرمایه‌گذاری خارجی پس از کسر مالیات و عوارض و اندوخته‌های قانونی با تصویب هیات و تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل انتقال به خارج است.

ماده ۱۵- پرداخت‌های مربوط به اقساط اصل تسهیلات مالی سرمایه‌گذاران خارجی و هزینه‌های مربوطه، قراردادهای حق اختراع، دانش فنی، كمك‌های فنی و مهندسی، اسامی و علائم تجاری، مدیریت و قراردادهای مشابه در چارچوب سرمایه‌گذاری خارجی

بر اساس مصوبات هیات سرمایه‌گذاری خارجی (موضوع ماده ۶ قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی) و تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی، قابل انتقال به خارج است.

تبصره ۲- ماده ۱۷- در مورد سرمایه‌گذاری‌های موضوع بند (ب) ماده (۳) چنانچه وضع قوانین یا مصوبات دولت، موجب ممنوعیت یا توقف اجرای موافقت‌نامه‌های مالی پذیرفته شده در چارچوب این قانون شود، زیان حاصل حداکثر تا سقف اقساط سررسید شده توسط دولت تامین و پرداخت می‌شود. حدود تعهدات قابل پذیرش، توسط هیات وزیران در چارچوب این قانون به تصویب می‌رسد.

ماده ۱۸- خروج آن بخش از سرمایه خارجی که در چارچوب مجوز سرمایه‌گذاری به کشور وارد شده اما به کار گرفته نشده باشد، از شمول کلیه قوانین و مقررات ارزی و صادرات و واردات مستثنی است.

۳-۳- گزیده‌ای از ویژگی‌ها و مواد آیین‌نامه اجرایی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری

الف- ویژگی‌ها و تسهیلات مشترک:

- سرمایه‌گذاران خارجی از رفتار یکسان با سرمایه‌گذاران داخلی برخوردارند.
- ورود سرمایه نقدی و غیرنقدی خارجی صرفاً بر اساس مجوز سرمایه‌گذاری انجام می‌گیرد و به مجوز دیگری نیاز نیست.

۱- بند ب- ماده ۳- سرمایه‌گذاری‌های خارجی در کلیه بخش‌ها در چارچوب روش‌های مشارکت مدنی، بیع متقابل و ساخت، بهره‌برداری و واگذاری که برگشت سرمایه و منافع حاصله صرفاً از عملکرد اقتصادی طرح مورد سرمایه‌گذاری ناشی شود و متکی به تضمین دولت یا بانک‌ها و یا شرکت‌های دولتی نباشد.

- حجم سرمایه‌گذاری خارجی در هر مورد تابع هیچ‌گونه محدودیتی نیست.
- سرمایه خارجی در قبال ملی شدن و سلب مالکیت تضمین می‌شود و سرمایه‌گذار خارجی در این موارد حق دریافت غرامت را دارد.
- انتقال اصل سرمایه، سود سرمایه و منافع حاصل از به کارگیری سرمایه به صورت ارز و حسب مورد به صورت کالا به ترتیب مندرج در مجوز سرمایه‌گذاری میسر است.
- آزادی صادرات کالای تولیدی بنگاه اقتصادی سرمایه‌پذیر تضمین شده و در صورت ممنوعیت صادرات، کالای تولیدی در داخل به فروش رسیده و حاصل آن به صورت ارز از

طریق شبکه پولی رسمی کشور قابل انتقال به خارج است.

ب- ویژگی‌ها و تسهیلات خاص:

- سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی:
- ✓ سرمایه‌گذاری در کلیه زمینه‌های مجاز برای فعالیت بخش خصوصی امکان‌پذیر است.
- ✓ محدودیتی از نظر درصد مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی وجود ندارد.
- سرمایه‌گذاری در چارچوب ترتیبات قراردادی:
- ✓ جبران زیان سرمایه‌گذاری خارجی ناشی از ممنوعیت و یا توقف اجرای موافقت‌نامه مالی بر اثر وضع قانون و یا تصمیمات دولت حداکثر تا سقف اقساط سررسید شده توسط دولت تضمین می‌شود.
- ✓ در روش‌های ساخت، بهره‌برداری و واگذاری و مشارکت مدنی، خرید کالا و خدمات

تولیدی طرح مورد سرمایه‌گذاری توسط دستگاه دولتی طرف قرارداد، در مواردی که دستگاه دولتی خریدار انحصاری و یا عرضه‌کننده کالا و خدمات تولیدی به قیمت یارانه‌ای باشد، در چارچوب مقررات قانونی تضمین می‌شود.

ماده ۶- سرمایه‌گذار خارجی که بدون برخورداری از پوشش قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری قبلا در ایران سرمایه‌گذاری کرده است، می‌تواند با طی مراحل پذیرش، برای اصل سرمایه‌گذاری انجام شده از پوشش قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری برخوردار شود. پس از صدور مجوز سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذار از کلیه مزایای قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری و از جمله امکان انتقال سود نیز برخوردار می‌شود. این نوع سرمایه‌گذاری‌ها کلا سرمایه‌گذاری موجود تلقی شده و از ضوابط عمومی پذیرش سرمایه‌گذاری خارجی پیروی می‌کند.

تصویب قانون جدید سرمایه‌گذاری، تنها بخشی از مجموعه تحولات و برنامه‌هایی است که با هدف انجام اصلاحات اقتصادی و حمایت از حقوق و منافع سرمایه‌گذاران، اعم از داخلی و خارجی، انجام گرفته است. در این ارتباط، بخشی از تحولات و برنامه‌های اصلاحی عبارتند از:

- ✦ تصویب قانون جدید مالیاتی با مزیت‌های گوناگون از حیث نرخ و معافیت‌ها که موجب افزایش سرمایه‌گذاری و تولید در کشور می‌شود.
- ✦ استقرار نظام تعرفه‌ای به جای به‌کارگیری رویه‌های غیر تعرفه‌ای
- ✦ تأسیس بانک‌ها و موسسات اعتباری غیردولتی
- ✦ استقرار نظام تک‌نرخ ارز از طریق اعمال نرخ ارز واحد در مورد کلیه فعالیت‌های اقتصادی و حذف نظام چندنرخ
- ✦ فراهم آوردن امکان تأسیس موسسات بیمه خصوصی
- ✦ تأکید مستمر بر اجرای همه‌جانبه برنامه خصوصی‌سازی از جمله خصوصی‌سازی بانک‌های دولتی

جدول ۳-۱- روش‌های سرمایه‌گذاری خارجی، ویژگی‌ها و تسهیلات قابل ارائه در چهارچوب قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی

روش‌های سرمایه‌گذاری	زمینه‌های سرمایه‌گذاری	نوع و ورود سرمایه (نقدی و غیر نقدی)	میزان و درصد مشارکت	امنیت سرمایه / تضمین	انتقالات ارزی به خارج
سرمایه‌گذاری مستقیم (FDI) و واگذاری (BOT)	ترتیب قراردادی، روش‌های ساخت، بهره‌برداری و واگذاری (BOT)	کلیه زمینه‌ها که فعالیت بخش خصوصی در آن‌ها مجاز است	بدون محدودیت	تضمین پرداخت غرامت در مقابل سلب مالکیت و ملی شدن تضمین صادرات و تامین ارز در صورت ممنوعیت صادرات اجرای موافقتنامه‌های مالی بر اثر وضع قانون و یا تصمیمات دولتی تضمین خرید در مواردی که دستگاه‌های دولتی طرف قرارداد خریدار انحصاری کالا و خدمات تولیدی باشد.	نامحدود به صورت ارز * طرح‌های صادراتی به صورت کالا
بمع متقابل	کلیه زمینه‌ها عم از زمینه‌های مجاز برای بخش خصوصی و دولتی	کلیه زمینه‌ها عم از زمینه‌های مجاز برای بخش خصوصی و دولتی	* میزان سرمایه‌گذاری نامحدود * درصد مشارکت موضوعیت ندارد.	تضمین پرداخت غرامت در مقابل سلب مالکیت و ملی شدن تضمین صادرات و تامین ارز در صورت ممنوعیت صادرات * بر خوراری از رفتار یکسان با سرمایه‌گذاران داخلی تضمین جبران خسارت ناشی از ممنوعیت یا توقیف اجرای موافقتنامه‌های مالی بر اثر وضع قانون و یا تصمیمات دولتی	نامحدود به صورت کالا
مشارکت مدنی	کلیه زمینه‌ها عم از زمینه‌های مجاز بخش خصوصی و دولتی	کلیه زمینه‌ها عم از زمینه‌های مجاز بخش خصوصی و دولتی	بدون محدودیت	تضمین پرداخت غرامت در مقابل سلب مالکیت و ملی شدن تضمین صادرات و تامین ارز در صورت ممنوعیت صادرات * بر خوراری از رفتار یکسان با سرمایه‌گذاران داخلی تضمین جبران خسارت ناشی از ممنوعیت یا توقیف اجرای موافقتنامه‌های مالی بر اثر وضع قانون و یا تصمیمات دولتی	نامحدود به صورت ارز * طرح‌های صادراتی به صورت کالا

سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی
(ایرانی و خارجی) در فعالیت‌های معدنی

۴

راهنمای سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های معدنی ایران

مقدمه

تمام فعالیت‌های معدنی طبق قانون معادن مصوب سال ۱۳۷۷ و اصلاحات بعدی آن انجام می‌شود. بر اساس این قانون، مواد معدنی به چهار طبقه تقسیم بندی شده است. سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی اجرایی طبقات ۱ و ۲ بر عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت و طبقات ۳ (مواد هیدروکربوری) و ۴ (مواد پرتوزا) به ترتیب بر عهده وزارت نفت و سازمان انرژی اتمی است. مواد معدنی طبقات ۱ و ۲ طبق آئین‌نامه اجرایی این قانون، شامل شش گروه به ترتیب زیر است:

گروه اول: شن، ماسه و خاک رس

گروه دوم: سنگ‌های لاشه ساختمانی طبق بند (ص) ماده (۱) قانون معادن

گروه سوم: مواد معدنی طبقه یک به استثنای گروه‌های یک و دو

گروه چهارم: سنگ‌های تزئینی و نما

گروه پنجم: مواد معدنی طبقه دو غیر فلزی به استثنای زغال سنگ و گروه چهار

گروه ششم: مواد معدنی طبقه دو فلزی و زغال سنگ

مراحل انجام عملیات معدنی شامل ثبت محدوده اکتشافی و دریافت پروانه اکتشاف، گواهی کشف و پروانه بهره‌برداری معدن و پروانه بهره‌برداری صنایع معدنی است. این عملیات می‌تواند به طور مستقیم از طریق ثبت محدوده و یا تقاضای صدور پروانه و یا از طریق شرکت در مزایده‌ها و یا از طریق انتقال پروانه یا مجوز انجام شود.

اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی نیز می‌توانند با رعایت قوانین و مقررات مرتبط و قانون حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی (fipa) در ایران فعالیت معدنی داشته باشند.

اکتشاف

عملیات اکتشاف دارای چهار مرحله شناسایی، پی‌جویی، اکتشاف عمومی و اکتشاف تفصیلی است.

۱-۴- ثبت محدوده اکتشافی

اشخاص حقیقی و حقوقی با دارا بودن شرایط زیر می‌توانند متقاضی ثبت محدوده اکتشافی و صدور پروانه اکتشاف شوند:

الف- اشخاص حقیقی

- دارا بودن حداقل (۱۸) سال سن
- عدم شمول قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری
- عدم شمول ماده (۳۳) قانون معادن
- دارا بودن حداقل توان فنی و مالی (طبق دستور العمل و به تشخیص سازمان صنعت، معدن و تجارت استان)
- نداشتن محرومیت از فعالیت‌های معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف

ب- اشخاص حقوقی

- در اساسنامه آن‌ها موضوع فعالیت‌های معدنی درج شده باشد.
- دارا بودن حداقل توان فنی و مالی (طبق دستور العمل و با صدور گواهی نامه توسط سازمان نظام مهندسی معدن استان)
- نداشتن محرومیت از فعالیت‌های معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف
- عدم شمول قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان دولت در معاملات دولتی و کشوری

۲-۴- پروانه اکتشاف

انجام عملیات اکتشاف توسط اشخاص حقیقی و حقوقی، نیاز به دریافت پروانه اکتشاف از وزارت صنعت، معدن و تجارت دارد.

الف- چگونگی و مراحل صدور پروانه اکتشاف به شرح زیر است:

- متقاضی، تقاضای خود را طبق فرم‌های مربوط که سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها در اختیار متقاضیان قرار می‌دهد، ارائه می‌کند.
- سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تقاضای رسیده را بلافاصله با قید روز و ساعت دریافت، ثبت و رونوشت آن را به عنوان رسید به متقاضی ارائه می‌کند.
- سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تقاضای رسیده را همراه با مختصات محدوده مورد تقاضا ظرف هفت روز اداری بررسی و در صورت آزاد بودن، محدوده را به نام متقاضی ثبت و مشخصات محدوده ثبت شده را به وی اعلام می‌کند.
- متقاضی ظرف ده روز از تاریخ اعلام محدوده آزاد، طبق فرم مربوط، درخواست خود را برای ادامه مراحل بعدی به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تسلیم می‌کند.
- سازمان صنعت، معدن و تجارت استان مختصات محدوده بلامعارض را پس از استعلام سازمان‌های مربوطه مانند منابع طبیعی به متقاضی اعلام می‌کند.
- متقاضی طی مدت یک ماه از تاریخ اعلام محدوده اکتشافی بلامعارض، طرح اکتشاف

مربوط را ارائه می‌کند.

ب- شرایط صدور پروانه اکتشاف به نام اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز، به شرح زیر است:

- بلامعارض بودن تمام و یا بخشی از محدوده مورد تقاضا
- برخورداری از حداقل توان فنی و مالی
- نداشتن محرومیت از فعالیت‌های معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف
- تهیه طرح اکتشاف توسط اعضای دارای صلاحیت سازمان نظام مهندسی معدن
- تایید طرح اکتشاف ارائه شده از سوی متقاضی توسط سازمان صنعت، معدن و تجارت استان
- ارائه مدارک پرداخت مبلغ موضوع تبصره (۲) ماده (۶) قانون معادن
- ارائه تضمین شش ماهه و یا یک ساله و یا ارائه رسید پرداخت نقدی مبلغ موضوع تبصره (۳) ماده (۶) قانون معادن متناسب با گروه‌بندی مواد معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف
- مدت اعتبار پروانه اکتشاف برای مواد معدنی گروه‌های یک و دو حداکثر شش ماه و برای گروه‌های سه، چهار و پنج حداکثر یک سال است. مدت اعتبار پروانه اکتشاف برای مواد معدنی گروه شش بر اساس طرح اکتشاف ارائه شده از سوی متقاضی که به تصویب سازمان صنعت، معدن و تجارت استان می‌رسد، برای مراحل اول و دوم اکتشاف، شش ماه و برای مراحل سوم و چهارم اکتشاف، یک سال است.
- حداکثر مساحت محدوده پروانه اکتشاف مواد معدنی گروه‌های شش گانه به شرح زیر است:

گروه یک: نیم کیلومتر مربع

گروه دو: یک کیلومتر مربع

گروه سه: چهار کیلومتر مربع

گروه چهار: سه کیلومتر مربع

گروه پنج: بیست کیلومتر مربع

گروه شش: دویست و پنجاه کیلومتر مربع

پروانه اکتشاف در مدت اعتبار، فقط برای یک بار قابل انتقال است. انتقال گیرنده، متعهد و ملزم به انجام تعهدات انتقال دهنده است.

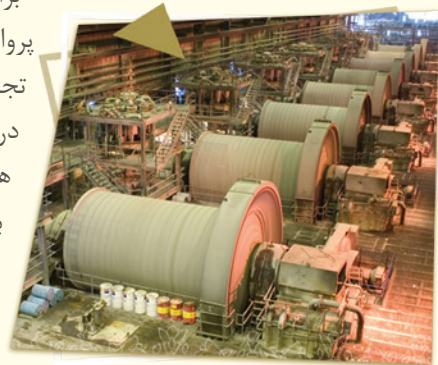
۴-۳- صدور گواهی کشف

دارنده پروانه اکتشاف باید در گزارش جامع پایان عملیات اکتشاف نوع، کمیت، کیفیت و عیار انواع مواد معدنی از جمله اصلی و همراه را به منظور درج در گواهی کشف ارائه کند. این گزارش باید توسط اشخاص دارای مجوز صلاحیت سازمان نظام مهندسی معدن تهیه و به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ارائه شود. سازمان صنعت، معدن و تجارت استان پس از وصول گزارش جامع پایان عملیات اکتشاف در مهلت مقرر، در صورت انطباق مفاد گزارش مذکور با عملیات انجام شده، گواهی کشف مربوط را صادر می‌کند. در صورتی که دارنده گواهی کشف بخواهد گواهی کشف را به دیگری منتقل کند، باید حداکثر قبل از پایان یک سال فرصت زمانی از زمان صدور گواهی کشف، درخواست خود را همراه با توافقنامه دو طرف و مشخصات کامل انتقال گیرنده واجد شرایط به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تسلیم کند.

بهره برداری معدن

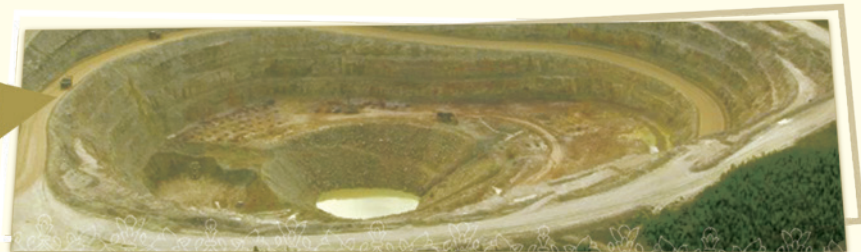
۴-۴- صدور پروانه بهره برداری

برای بهره‌برداری از ذخایر معدنی نیاز به دریافت پروانه بهره‌برداری از سازمان صنعت، معدن و تجارت استان است. دارنده گواهی کشف باید در مهلت قانونی مربوط، درخواست خود را به همراه طرح بهره‌برداری برای صدور پروانه بهره‌برداری طبق فرم مربوط به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ارائه کند. دارنده گواهی کشف باید طرح‌های عملیاتی مورد نیاز برای بهره‌برداری را توسط اشخاص دارای مجوز

صلاحیت سازمان نظام مهندسی معدن تهیه و به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ارائه کند. سازمان صنعت، معدن و تجارت استان پس از بررسی مدارک و طرح بهره‌برداری و در صورت کامل بودن آن، پروانه بهره‌برداری معدن را بر اساس گواهی کشف و طرح بهره‌برداری مصوب صادر می‌کند.

حقوق دولتی بر اساس ظرفیت تولید سالانه مواد معدنی مندرج در پروانه بهره‌برداری

محاسبه و دریافت می‌شود.

متقاضی باید برای صدور پروانه بهره‌برداری اقدامات زیر را به عمل آورد:

- سپردن تعهد لازم مبنی بر اجرای مفاد فنی طرح بهره‌برداری مصوب زیر نظر اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن با توجه به ضوابط، معیارها و دستورالعمل‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت و ارائه مستندات مربوط

- ارائه تضمین پرداخت معادل شش ماه حقوق دولتی

- سپردن تعهد لازم در مورد اجرای تبصره (۲) ماده (۹) قانون معادن حسب مورد (پرداخت حق اکتشاف به دارنده گواهی کشف)

مدت هر دوره بهره‌برداری معدن بر اساس درخواست متقاضی، متناسب با ذخیره معدنی و طرح بهره‌برداری مصوب، حداقل دو برابر مدت بازگشت سرمایه و حداکثر تا (۲۵) سال با تایید وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شود. در صورتی که عمر معدن بیش از ۲۵ سال باشد، دارنده مجوز در صورت تمایل در اولویت برای ادامه بهره‌برداری است.

متقاضیان اجازه برداشت موضوع ماده (۱۳) قانون معادن، باید درخواست خود را طبق فرم مربوط شامل مواردی از جمله تعیین مختصات محدوده، میزان استخراج و مدت برداشت، به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تسلیم کنند. سازمان صنعت، معدن و تجارت استان طبق دستورالعمل مربوط، اجازه برداشت را صادر می‌کند. اینگونه مجوزها قابل انتقال به غیر نیستند.

بهره‌بردار باید در پایان هر سال، گزارش کامل عملیات بهره‌برداری را که شامل اطلاعاتی از جمله میزان استخراج، قیمت تمام شده، قیمت فروش، آمار و اطلاعات منابع انسانی است، تهیه و به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان ارائه کند. میزان استخراج سالانه مندرج در پروانه بهره‌برداری بنا به درخواست بهره‌بردار در طول مدت اعتبار پروانه بهره‌برداری با ارائه طرح اصلاحی، قابل افزایش یا کاهش است.

۴-۵- صدور پروانه بهره‌برداری واحدهای کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی

بهره‌برداران معدنی که احداث واحد کانه‌آرایی، فرآوری و صنایع معدنی حسب درخواست آن‌ها در طرح بهره‌برداری به تصویب برسد، نیازی به صدور جواز تاسیس برای آن‌ها نیست و مجازند در محدوده پروانه مربوط، نسبت به ایجاد واحد، اقدام و دستگاه‌های اجرایی موظفند با این قبیل بهره‌برداران مانند سایر دارندگان جواز تاسیس رفتار کنند. این قبیل بهره‌برداران مشمول حمایت‌ها و مشوق‌های دولت خواهند بود.

متقاضیان احداث واحدهای فرآوری و صنایع معدنی در خارج از محدوده پروانه بهره‌برداری معدن و به صورت مستقل باید نسبت به ارائه طرح توجیه فنی و اقتصادی و اخذ

جواز تاسیس اقدام کنند. طرح بهره‌برداری واحد صنایع معدنی باید توسط اشخاص دارای صلاحیت فنی مطابق مقررات نظام مهندسی معدن تهیه شود.

انتقال، تمدید، تغییر محل اجرای طرح پیش‌بینی شده، مدت اعتبار جواز تاسیس و سایر موارد امکان‌پذیر است.

دارنده جواز تاسیس باید در مهلت تعیین شده و طبق برنامه زمان‌بندی طرح، نسبت به اجرای طرح و اخذ پروانه بهره‌برداری بر اساس مقررات مربوط اقدام کند.

دارنده جواز تاسیس موظف است پس از تولید آزمایشی، درخواست خود را همراه با گزارش مربوط برای دریافت پروانه بهره‌برداری به مرجع صادرکننده ارائه کند. عملیات بهره‌برداری باید طبق طرح مصوب و زیر نظر اشخاص دارای مجوز صلاحیت نظام مهندسی معدن اجرا شود.

۴-۶- نکات مهم

نکات مهمی که اطلاع از آنها در سرمایه‌گذاری‌های معدنی بسیار مفیدند و سرمایه‌گذار باید مطلع باشد، به شرح زیر است:

۴-۶-۱- حقوق دولتی

حقوق دولتی بر مبنای ده درصد از بهای هر واحد وزنی ماده و یا مواد معدنی استخراج شده به نرخ روز در سر معدن تعیین می‌شود.

تغییرات میزان حقوق دولتی براساس دستورالعمل‌های مربوط و توسط سازمان صنعت، معدن و تجارت استان اعلام می‌شود. برخی از عوامل موثر بر تغییر میزان حقوق دولتی عبارتند از: میزان ذخیره، روش استخراج، عیار و کیفیت ماده معدنی، سود ترجیحی، معادن واقع در مناطق دورافتاده و کمتر توسعه یافته، درصدهای بازیابی صنعتی متناسب با مقیاس معدنکاری و نوع مواد معدنی بر اساس این تغییرات به گونه‌ای است که کاهش آن در مورد معادن بزرگ از پنج درصد کمتر و افزایش آن برای سایر معادن حداکثر از سه برابر درصد مینا بیشتر نخواهد بود.

بهای ماده معدنی و یا محصول ناشی از کانه‌آرایی و یا فرآوری در محدوده معدن که مبنای محاسبه حقوق دولتی قرار می‌گیرد، معادل متوسط قیمت فروش آن به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت است.

وزارت فوق موظف است درصد حقوق دولتی را هر سه سال یک بار بازنگری کند. در صورت تغییر شرایط و ضرورت بازنگری در درصد تعیین شده به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت، این تغییر بر اساس طرحی خواهد بود که توسط بهره‌بردار ارائه و به تایید

این وزارت می رسد .

۴-۶-۲- مزایده

انتخاب عامل منتخب برای انجام عملیات اکتشاف و بهره‌برداری از طریق مزایده به صورت عمومی و طی دو مرحله ارزیابی توان فنی و مالی مزایده‌گران و قیمت‌های پیشنهادی انجام می‌شود. مزایده محدود‌های اکتشافی و بهره‌برداری که مبنای متفاوت از یکدیگر دارند، به شرح زیر است:

الف- مزایده محدود اکتشافی

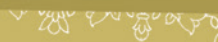
سازمان صنعت، معدن و تجارت استان برای محدود‌های اکتشافی بلامعارض و یا محدود‌هایی که برای تکمیل عملیات اکتشاف در اختیار دارد، نسبت به تعیین عامل منتخب از طریق مزایده با صدور پروانه اکتشاف اقدام می‌کند.

پروانه‌های اکتشاف واگذار شده از طریق مزایده، مشمول موارد مترتب بر پروانه‌های اکتشاف از جمله انتقال، تمدید مدت اعتبار، تغییر کیفیت ماده معدنی، تغییر نوع ماده معدنی و سایر موارد مرتبط طبق قانون معادن و آیین نامه اجرایی آن هستند.

ب- مزایده بهره‌برداری

مزایده بهره‌برداری از ذخایر معدنی بلامعارض، توسط سازمان صنعت، معدن و تجارت استان انجام می‌شود. ذخایر معدنی بلامعارض مشمول مزایده، به شرح زیر است:

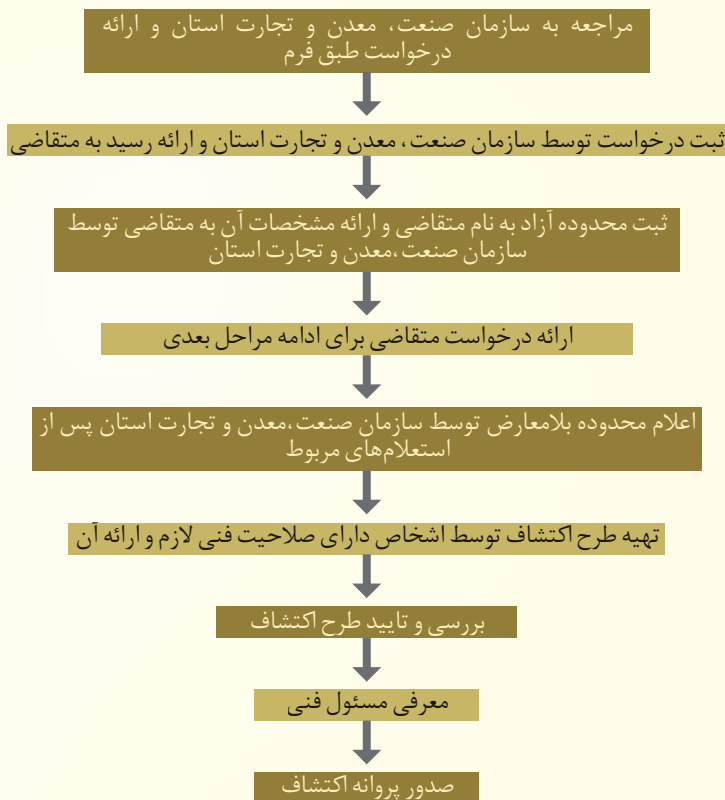

- محدوده‌های دارای گواهی کشف بلامعارض که یک سال از زمان صدور آن گذشته باشد و دارنده مجوز، درخواست ادامه عملیات معدنی را نداشته باشد.
- معادن بلامعارض
- ذخایر معدنی محدود کشف شده بلامعارض
- دپوهای مواد معدنی بلامعارض
- معادن متروکه دارای ذخیره معدنی
- سایر موارد به تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت

راهنمای مراحل دریافت پروانه اکتشاف

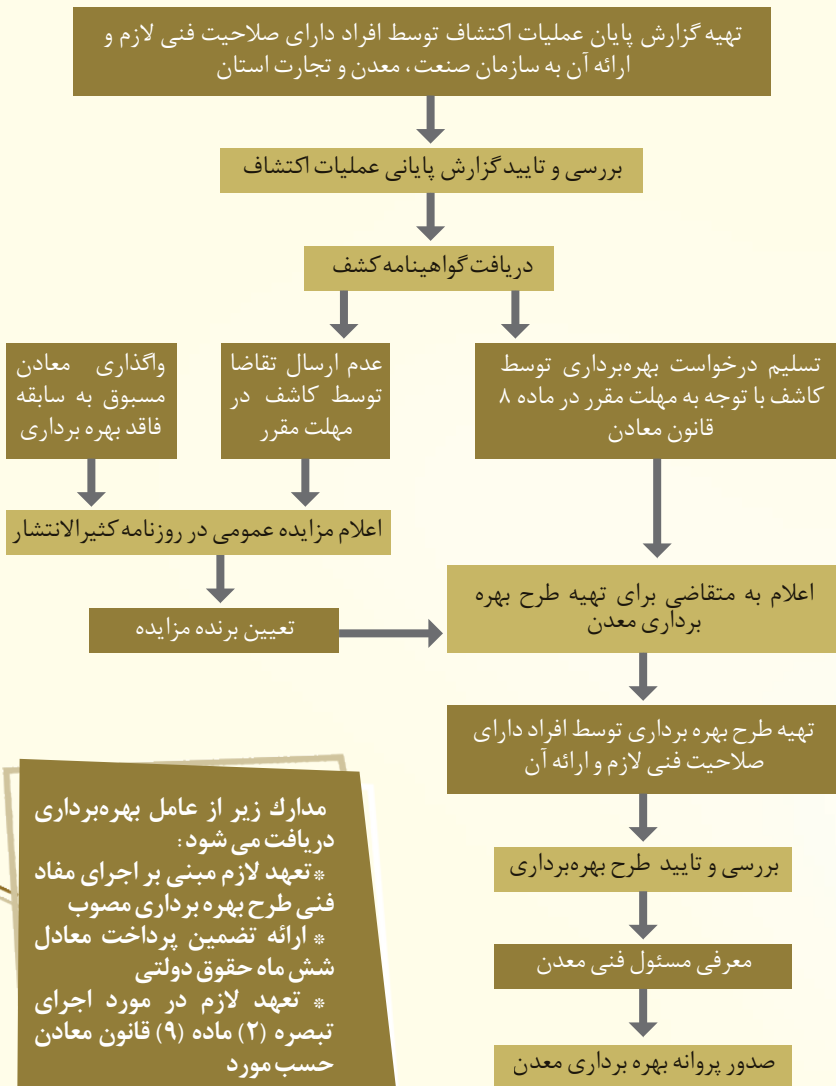
مدارک زیر از متقاضی دریافت پروانه اکتشاف دریافت می شود:

- * ارائه مدارک پرداخت مبلغ موضوع تبصره (۲) ماده (۶) قانون
- * ارائه تضمین شش ماهه و یا یک ساله و یا ارائه رسید پرداخت نقدی مبلغ

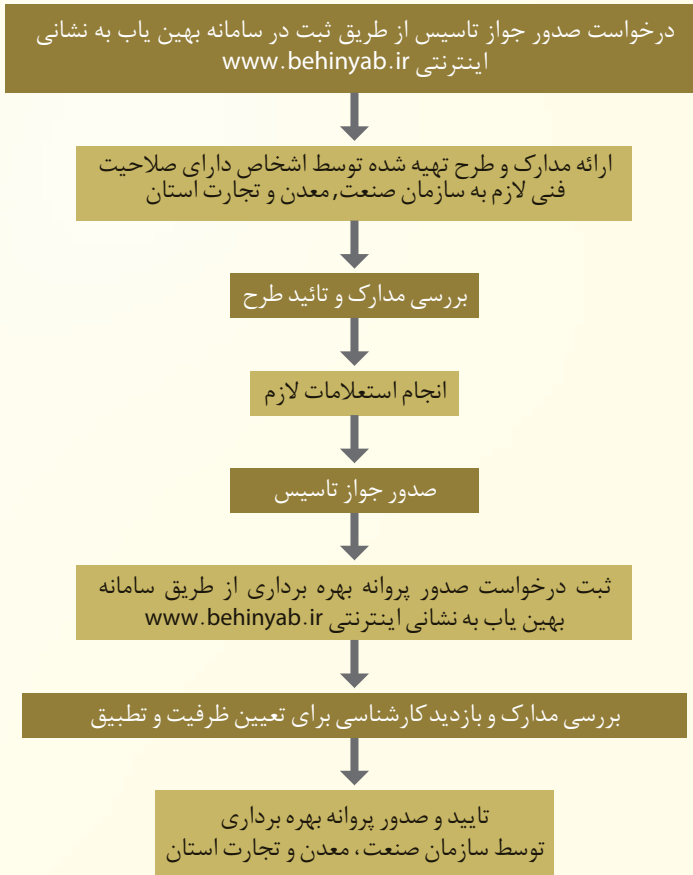
شرایط صدور پروانه :

- * بلامعارض بودن تمام و یا بخشی از محدوده مورد تقاضا
- * برخورداری از حداقل توان فنی و مالی
- * نداشتن محرومیت از فعالیت های معدنی در زمان صدور پروانه اکتشاف

مراحل صدور پروانه بهره‌برداری معدن

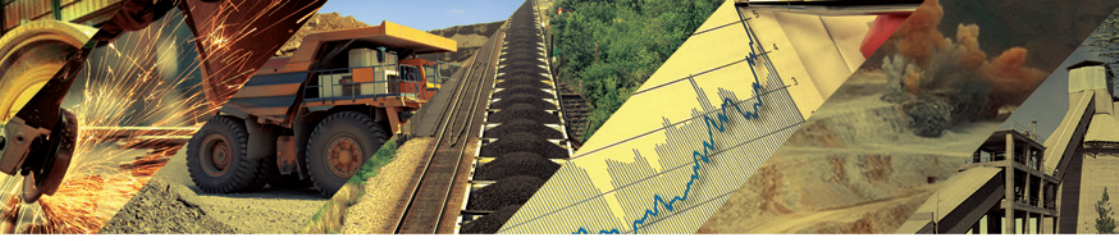

فرآیند صدور جواز تاسیس و پروانه بهره‌برداری واحدهای صنایع معدنی

www.ime.org.ir

منابع طبیعی همراه با نیروی انسانی، زیربنای توسعه اقتصادی
هر کشوری محسوب می شود.

انتشارات سازمان نظام مهندسی معدن ایران
(شماره مجوز ۹۹۶۶)

